

fent així la hipòtesi que hi vagi haver un fràncic *MAKKON en lloc de les formes en *sm*- invocades per Vising. — ⁵ Per a un mot cors d'afinitat semàntica incerta, veg. la nota 6 del DECH (MACARSE). Per a unes vagues pistes andaluses o mossàrabs, ben poc probables, la nota 7. Sobre unes formes gallegues, cast. ant. i hipotètiques que hi vol embolicar, ben a tort, G. de Diego, la nota 8 d'aquella obra. Del cat. *mac* parlaré en els derivats, car en tot cas és secundari. — ⁶ Amb els quals i amb l'àrab *maḥak* «rixavit», hebr. *māḥaq* 'esclafar', i fins amb el grec *μάχουατ* (a tort això, o amb raó) vol connectar-los H. Möller (*Vergl. Indogerm.-Semitisches Wörterbuch*, p. 156). — ⁷ Enlloc més? Crec haver-lo sentit algun cop en alguns punts del cat. or., però només com a terme ponderatiu, no mer equivalent de *roc*, amb càrrega afectiva, potser no sols en el sentit de «pedra de riera o arrodonida per l'aigua» (*Cost. Manc.* II, 91, sense localitzar ell ni Melciior Cases, *BDLC* IV, 95). En tot cas incomparablement menys que a les Illes, i mai com a mera designació objectiva. Bé és veritat que va usar-lo almenys, i amb aquest valor ponderatiu, Verdaguer: «en guerra ab Déu fan l'obra del univers malbé, / mes sota'ls *macs* que tiran al cel, llur front satànic / caurà romput, y mare demà ja no seré», *Atl.* VI, 11c (però encara en l'original i l'ed. de 1877 posava *rocs*). Manca Lab. i *DAg.* només el diu mallorquí.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: ³⁰ *macada, macadís, macadura, macat, maca, sens maca, mac, macar m., macaret, emmacar, Macarella, macada 'pedrada', macoli, macolinada, macolinea, macam, macolim, maquet, maquissada, maqueu, maqueuar, macarró, macarronada, macarronós, macarrònic, macarroner, macarrona, macarronat.*

Maçar, V. maça Maçarès, V. massa Macarota, V. macarulla (BALLAR) Macarreu, mena de núvol, potser més que amb macarró (II, i macarró MACAR) sembla haver de relacionar-se amb el port. macareu, cast. MACAREO (DCEC/DECH) Macarrí, -ina, dissim. mec- < micarrina (MICA), si bé influenciat per dona macarrona (MACAR) Macarró 'pasta de cuinar', V. macar

MACARRÓ II, 'home alcavot, rufià', del fr. *maque-reau*; sobre l'origen del qual, ultra el que dic en el DCEC, hi hagué aport. d'interès, de Tobler (*Sitzber. preuss. Akad.* VII, 1902) i GParis (*Rom.* xxxii, 127-8).

Macarronada; macarroner; macarrònic; macarronós, v. macarró (MACAR).

Macarulla 'ballaruga, cassanella' ja se'n parla suficientment a BALLAR (601b49-602a14, cf. 26ss.); afegim-hi que «En *Macarulla*» ja figura com a sobrenom d'una espècie d'algtzürz («adenantat») en un doc. de Montsó, 1260-70; i avui en el veí poble de Jusseu no és la cassanella sinó la fruiteta del boix (que en solen

fer rosaris); segons Krüger a la Maçana d'And. *make-rüla de pí* és la pinya (*Hochpyr.* A, I, 50); de la forma *macarota*, que vaig sentir a Sorita (1961) és responsable la contaminació de *bellota*; i una altra seria causa d'un gc. *macòlo* del qual dona variants Rohlf's (*Le Gc.*, p. 70); *macarulla; macaruller; macarullera.*

Macatrella, alteració del castellà MEQUETREFE (DCEC/DECH) *Macatretja, V. matalàs Macejar, macell, macer, macera, V. maça Maceracia, macerar, V. maurar Macerès, V. massa Maceria (Spill)* sembla ser cultisme del ll. *maceria* 'tàpia', si bé alterada per etimologia popular (de *macer* o MAÇA) *Macet, maceta, macetejar, V. maça Macilència, macilent, V. magre*

MACIP, 'servent, aprenent, bastiaix' i 'xicot, minyó', del ll. HOMO MANCÍPI, abreujat com MANCÍPI, combinació de HOMO 'home' amb el genitiu de MANCÍPIU 'propietat' i després 'esclau, serf', compost de MANUS 'mà' i CÁPĒRE 'agafar, pendre'. □ I.^a doc.: S. XII.

Al significat 'minyó, noi' no s'hi va arribar sinó des del més etimològic 'servent', per un procés semàntic que es repeteix en totes les llengües (algunes vegades en sentit invers), cf. cast. *mozo, rapaz*, fr. *garçon, it. ragazzo*, i l'ús que fem nosaltres mateixos de *noi* per cridar un cambrer o de *minyona* per 'criada'. Amb tot i això ja trobem aquesta acc. innovada en gran part dels nostres docs. més antics: «Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus: quan om és *macip* pensa axí com *macip*, e sab així com *macip*; e emperò quan és fait om, lex aqueles coses que són de *macip*: moltes coses que en *macipea* à feites és nient, qar ja à om vergonia a dir zo que dezie quan ere *macip*», *Hom.* (2v10-12).

Ja en dos documents del S. XII: «Ego Guillelmus de Bergitano, *macip*, volo peregre in peregrinationes» (*Cart. de Poblet*, 183); «N'Arseñ d'Urgè e in R. de Castelbó, *macip*, qui albergen los clerge[r] forcivament -->», Cerdanya S. XII (Pujol, *DocVgUrg.*, 5.5). Amb aquest valor, molt freqüent en Lull: «un noble burguès --- lexà tot quant havia a son fill --- aquell *macip* fo en volentat que venés tot quant havia ---»; «irats foren lo pare e la mare, del *macip* que no pogueren recobrar»; «en aquella plaça estava un asalt *macip* qui --- escusava la dona del falliment»; «en una ciutat havia un asaut *macip*, fill de un noble burguès, lo qual son pare havia nondrit molt bellament a amar, conèxer e servir Déu»; «una dona quaix vella, per ço cor amava -l carnal delit, pres per marit un asalt *macip* jove» (*NCl.*, *Merav.* II, 134; III, 154; IV, 35, 136; *Blanq.* I, 100.13). Però no menys en altres obres literàries de la fi d'aquest segle: «con un jovencel aportés hom mort, e pausà la primera crou e --- mantenent lo *macip* mort resuscità», *VidesR* (110r2, n. 42); «Ella a sos amics ha dit / qu'eytal *macip* és son marit», *Set Savis* (v. 3028).

Val a dir que també trobem l'acc. més etimològica en molts altres textos de l'època arcaica. «D'AQUELS